

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Loca Infesta,|| Hoc est:|| De Infestis,|| Ob Molestantes||
Daemoniorvm Et Defvncto-||rvm Hominvm Spiritvs,
Locis,|| Liber Vnvs.||**

Thyraeus, Petrus

Coloniae Agrippinae, 1598

VD16 T 1247

Cap. LXVIII. An & quomodo signum S. Crucis valeat ad Dæmones ijs locis
vbi molesti sunt proscibendos?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61332)

erga *Reliquias* flagrant, maximum: hic præterea compelli exorcizantium autoritate. Ibi *Reliquie* veluti obiecta quædam *Dæmones* mouent, vt fugam incant: hic sunt quædam quasi instrumentales causæ, quibus Exorcistæ (quibus diuinitus in Spiritus hescollata potestas) vtuntur.

CAP. LXVIII.

De Crucis aduersus Dæmones efficaci usu: Et quod hic nullam sapiat superstitionem.

1. Veniam modum de Reliquiis communis est, tam Catholicorum, quàm Hæreticorum, sententia, quod ad profligandos Dæmones valeant; sic communis consensus de *Cruce*. Ex Hæreticis inter alios ita sentit Brentius, teste Alano, Dialogorum lib. 4. cap. 3. Ex Catholicis omnes omnino: vt non sine causa in Prouerbiis abierit, *Dæmones fugere Crucem*.
2. Iisdem etiam rationibus vtrique inducti sunt; multitudine scilicet exemplorum, quæ omnis ætas suppeditat. Nos aliàs duplicis generis protulimus, quorum quædam ostendunt *Crucem* ex hominibus Dæmones esse exactos, quædam aliis locis profligatos. Vide Disput. de Dæmoniis.
3. Prioris generis sunt, quod Gregorius Lingonicus Episcopus ex Energumenis ad se adductis, signo crucis iusserit Dæmonia discedere; vt loquitur Gregorius Turonensis in vita Patrum. quod eodem signo, eadem à muliere exegerit Albinus Andegauensis Episcopus, quemadmodum testatur Vincentius lib. 23. cap. 143. quod idem præstiterit Iosephus quidam nondum Christianus; vt habet Epiphanius Hæresi 30.
4. Pro posterioribus seruit Gregorius Neocæsariensis; quam sæpe contra Dæmones his armis depugnasse testatur Gregorius Nyssenus; in vita eius B. Antonius; qui hoc armorum genere omnibus Dæmonibus fuit terribilis. S. Margareta; quæ *Crucem* Dæmonem in forma Draconis sibi appropinquantem profligauit, teste Metaphraste in eius vita. Iulianus Apostata; qui dum se *Crucem* signat, Dæmones, quos euocarat, fugat; quemadmodum Oratione in eundem scribit Nazianzenus. His addimus, quod vtrisque plus ad propositam disputationem facit, vt in Anastasio Imperatore refert Glycas, parte 4. Erat, inquit, his temporibus Rex Persarum *Coades*, qui cum in castello quodam gemmas magni pretij didicisset, ac quæuis potiretur, ab incolis loci genijs, impediretur, omni genere præstigia-

rum usus est. Nam & Iudæos, & quosvis alios accersitos adhibebat: neque tamen illorum quisquam aliquid efficere potuit. Tandem Antistes eius loci, solo Crucis signo expulit. Hæc Glycas. Quocirca optimè Paulinus Natali octavo S. Felicis.

Nos Crucis inuicta signum, & confessio munit.
 Armatisq; Deo mentem, non querimus arma
 Corporis: & quamquam membris videamur inermes,
 Arma tamen gerimus, quibus & sub pace serena
 Contra Incorporeos animi decernimus Hostes.

Eodem quoq; modo de Dæmonum ingenio loquuntur Aduersarij, & Catholici. Volunt illi Dæmones hic nequiter agere, & fuga ad superstitiosum honorem Crucis mortales inuitare. Afferunt hi ex Cru. u odio & detestatione fugere. Nos quamuis de hoc aliàs aliqua; hîc tamen pro Catholicorum opinione pauca, ex iam allatis exemplis argumenta addemus, tum nostris prosequemur.

Et principio quidem eos, qui exempla literis consignata posteritati tradiderunt, in illa sententia non fuisse, vt putarent Dæmones fuga ad Crucis cultum superstitiosum allicere, certum est. Res gestas ita narrant, vt significant, & tortos esse Dæmones, & Crucem fugisse coactos.

Deinde, qui Cruce contra Dæmones sunt vsi, id de ingenio Dæmonum nec suspicati sunt, nec suspicari potuerunt. An putarunt hostem pelli rebus hosti gratissimis? aut ad Dæmones pellendos, animo non pellendi accesserunt? Omnino, quis prodigiosos effectus Crucis, priorum, & suorum temporum exemplis deprehenderunt; eandem ad Dæmones vi pellendos valere, credere & potuerunt, & debuerunt.

An in eadem cum Aduersariis sententia fuerunt, qui nos præcesserunt, & vel hæc ad Crucis signationem fieri viderunt, vel facta audierunt? Vix de vilo hoc legimus; de pluribus verò, quod ad Dæmones profligandos Crucem valere crediderint.

Quid quod omnium hæc fuerit sententia? omnes hanc Crucis virtutem agnouerint? Posset hoc aliunde doceri, sed vnus Apostata Iuliani suffecerit exemplum. Ille ex vsu atque consuetudine, quæ apud Christianos vigeat receptissima; Cruce se aduersus Dæmones muniens, conseruatus est.

Hæc cum ita sint, cum pro se Catholici habeant tot, & tam varia exempla: cum sequantur eorum, qui Cruce Dæmones

profligârunt; eorum, qui profligatos viderunt & audierunt; eorum, qui hæc posteritati tradiderunt sententiã; cum sequantur totam antiquitatem, damnari iuste possunt? argui superstitiõis? Idololatriæ? præsertim, quando diuinis literis edocti sunt, vt *Maiores suos audiant & sequantur?* Deut. 4.

11. Sed hæc ex hominum opinione argumenta desumpta sunt. Ita est. Nulla igitur sunt? Non ita est. Ex rebus ipsis deprompta hinc non desiderantur. Primum, tam variorum hominum opinio plurimum valet. Quod enim vniuersa tenet Ecclesia, & vt B. Augustinus loquitur (lib. 4. contra Donatistas, cap. 24.) omnibus retro seruatum est temporibus, non pro hominum tantum opinione bonum est minimeq; detestandum; sed reuera quoq; bonum est, & nullo modo damnandum.
12. Præterea, quando ad Crucem, à Iuliano factam, euauit Dæmon, annon Crucis vim sensit? Aut rursus ad honorandam Crucem voluit inuitare perditum Apostatam; quem à Crucis honore semel auocauit? Voluit persuadere, vt Christianus fieret; quem antea ad deserenda Christianorum castra, cum spe maximi lucri, induxerat? quid potest fingi ineptius, dici absurdus? Si vnquam fugam dissimulauerunt Dæmones, ad effectam Crucem: profectò, cum se signo Crucis Apostata signauit, fugam dissimulare non debuerunt.
13. Iosephus, Iudæus adhuc, Crucis vim obseruauit, in Dæmonum eiectione; quando mox ad Crucem ab ipso productam obsessos relinquebant impostores; hacq; re commotus ille animum ad Christianam religionem adiecit. An fortè, vt Christianus fieret Iosephus, ad laborarunt Dæmones?
14. Cùm Coades, Persarum Rex, cuius iam meminimus, Spe gemmarum consequendarum, omnis generis superstitiones, aduersus infestos Dæmones admisisset; quifit, vt ad solam Crucem factam omnis Dæmonum vis abacta sit? An superstitiones non fuerunt, quibus frustra Dæmones tentarunt Gentiles, atque Iudæi? & sola fuit superstitiosa Crux ab Antistite facta? Cui hoc, vel per somnium venit in mentem? Aut superstitiosi non fuerunt Iudæi, atque Gentiles; aut omni superstitionis suspicione caret Antistes cum Cruce.
15. Si in sola Dæmonum fuga Crux vires suas demonstrasset; fortitã vis Crucis posset esse suspecta: iam verò tam sunt multa, tam sunt varia, tam sunt magna, per Crucem perpetrata; vt vel ex iis virtutem eius in Dæmonum eiectione omnino oporteat astruere.
16. Sed ex Cruce, Crucis vim contra Dæmones cognoscamus. Crux signum

signum est rerum Dæmonibus maximè exosarum. Quas igitur res exosas Spiritus Nequam habent, & detestantur; earum signis gaudent? afficiuntur? recreantur? Et rebus, & rerum signis cruciantur Dæmones.

Dubium non est, quin odio persequantur Nequam *illa*, quæ magno in honore habet Deus. Contrariorū enim sunt ingeniorū; contrariorum studiorum. Quanti verò *Crucem* facit Dominus! In summo illo & supremo die; in summo suo triumpho; quādo venturus est *cum potestate magna & maiestate*, *Crucem* vult esse præcipuum, & illustrissimum inligne. Matth. 24. Num igitur non possunt detestari *Crucem* Diaboli? 17.

Dubium non est, implacabili odio Dæmones detestari *Deum* 18.
Opt. Max. Dubium nullum, quin quæ Dei honorem promouent, abominentur, quantum verò promouet *Cruce*? *Cruce*, in qua Christianis *gloriandum* censet Apostolus? Galat. 6.

Omitto mortales ex *Cruce* occasionem sumere *bonorum* multorum; quæ ipsi faciunt; & detestantur verò Dæmones: sumere occasionem multorum *malorum*, quæ ipsi fugiunt, & desiderant verò Dæmones an hoc ipso, quo ad *Crucem* fuga sua alliciunt Dæmones *suadent bona*? *dissuadent mala*? 19.

Denique, ipsam *in se Cruce* inspiciamus, quidnam in ea superstitiosum esse possit, inuestigemus. Duo in ipsa sunt, motus quidam manu in aere factus, & expectatio fugæ Dæmonum. Vtrum horum superstitiosum? Prius illud, an posterius? Prius res naturalis est: alterum officium pietatis aut charitatis. 20.

Fortè nec hoc, nec illud damnatur; sed quod fuga Dæmonum ex *tali* manus motu expectetur. Cur hoc? an quia effectus Spiritalis, & quasi diuinus, à re speratur corporea; quæ cum illa affinitatem habet nullam? Verùm simile quid in sacramentorum vsu obseruamus, quæ tamen ad superstitionem reuocare extremæ esset dementiæ. 21.

Dicitur forsitan Sacramenta diuinam habere institutionem. 22.
Quid si eadem niti dicamus *Crucem*? quomodo quod asseretur, refutabitur? Si Scripturæ postulantur; postulabuntur eadem pro sacramentis; quæ cum hîc in quibusdam desiderentur; vel illorum autoritas eleuabitur, vel *Cruce* non idcirco reiicietur, quod pro se diserta non habeat Scripturarum testimonia.

Sed nec necesse est omnia diuinam habeant institutionem, 23.
quæ ad Spirituales effectus producendos vsurpantur, & corporea sunt. Ab Apostolis Apostolicisque viris quædam probata & vsurpata esse

pata esse potuerunt; quædam à primitiua Ecclesia recepta; quæ vel hoc nomine non damnari, sed probari; non contemni, sed in honore haberi debent. *Quid si ex horum genere sit ipsa Crux?*

24. Omnino verò rem ita se habere, sequentibus docemus; & cō breuius, quò magis ad finem properat oratio.

25. Primum hic pro nobis est antiquissimus Scriptor Tertullianus, qui, libro de Corona militis, *Traditiones Apostolicas* enumerans: *Ad omnem*, inquit, *progressum atque promotum: ad omnem aditum & exitum: ad vestitum & calceatum: ad lauachra: ad mensas: ad lumina: ad cubicula: ad sedilia: quacumq; nos conuersatio exercet, frontē Crucis signaculo terimus.*

26. Secundò, seruit *Regula Beatissimi Augustini*, qua libro 4. contra Donatistas capite 24. id censet *Apostolicam habere traditionem*, & institutionem, quod in vniuersa Ecclesia, & omnibus retrò temporibus seruatum est: quamuis ipsum etiam tale sit, vt ab Ecclesia potuerit institui. *Quid verò? Annon in vniuersa Christi Ecclesia omnibus retrò temporibus fuit vsus Crucis?*

27. Tertio, valet hic *Regula*, qua vsi sunt Irenæus, atque Tertullianus. ille libro 3. capite 3. hic libro de Præscriptionibus Hæreticorum. Vbi docent ex *Apostolica descendere Traditione*, quod pro tali habetur in ijs Ecclesijs, vbi est integra & cōtinuata successio ab Apostolis. An in nostris Ecclesijs illa non est? an pro Apostolica traditione à nobis non habetur *Crucis vsus?*

28. Addimus, pro his, quartum pro nostra causa argumentum, quod communi Ecclesiæ *Doctorum consensu*, vsus *Crucis* pro Apostolica Traditione habeatur. An hic errare potest aut fallere? Si potest, nonne necesse est totam Ecclesiam errare? vt quæ Doctores suos atq; Magistros, non possit non sequi?

29. Constitutum igitur sit *Crucem ad Dæmones profligandos & proscribendos valere*. Sed *quæ Crux? & quomodo?* Hoc definiamus, & capiti finem imponamus.

30. Primum verò, ex iis, quæ hactenus dicta sunt, haud obscure cognoscitur, illam *Crucem intelligimus*, quam manu in aëre formamus: illam, quam *Transseuntem* vocauimus. Alia veruntamen est, quæ in Imaginū constituitur genere, & *Permanens*, siue *Constans* dicitur: & vel in plano pingitur, vel in solida aliqua materia effingitur; quæ ad Dæmones pellendos valere, quamuis exemplis probari nō possit; ratione tamen non minus certum est, quàm illa Dæmones pel-
li, quæ manu formatur.

Cū enim

Cum enim *Crucem* detestentur *Dæmones*; quidni hanc *Con-* 31. |
stantem detestarentur, quæ & *Crucis* nomen habet, & non minores,
 quam *Transiens* illa, & in aëre formata, vires habet?

Quid, quod hæc plus contra *Dæmones* seruire posse videatur? 32.
 Etenim cum ad *Crucis* conspectum *Dæmones* fugam capiant; illa
Crux hinc melius seruit, quæ perseverat; quam quæ mox, post-
 quam manu facta est, evanescit: propterea, quod hac pulsæ, mox
 possint redire, illa ita pelli videatur, ut reditus omnino sit prohi-
 bitus.

Hoc attendisse videntur *Maiores* nostri; cum olim profanis 33.
Idolorum delubris, quæ *Dæmonum* erant domicilia, destructis,
 mox *Crucis* vexillum erexerunt. Hoc, qui *Maiores* hodie in *Indiis*
 æmulantur. Neque enim *Cruce* *Christi* erecta, tantum voluerunt
 reuocari ad memoriam *Christi*, quos pertulit, cruciatus & passio-
 nem; aut significare loca illa, quibus *Crux* erecta, *Christo* seruire;
 verum etiam hoc signo ad ipsa, *Dæmonibus* omnem accedendi
 aditum prohibere.

Fortè etiam hinc profecta *Catholicorum* consuetudo, ut in 34.
 ædibus, *Crucis* *Christi*, atque *Crucifixi* habeant *Imagines*. Cum e-
 nim ædes à *Dæmonum* infestatione cuperent esse liberas: *Crucis*
 autem atque *Crucifixi* *Imagines* scirent ipsis esse exosas; hoc ipso
 existimauerunt *Dæmonibus* ædes suas interdictas, quo *Crucis*, *Cruc-*
*ifixi*que; essent instructæ & ornatae *Imaginibus*.

Optandum esset, ut quæ *Maiorum* nostrorum in hac re fuit 35.
 pietas; eadem nostris vigeret temporibus. Nunc proscriptis ex
 domibus *Christi*, *Sanctorum*que *Imaginibus* & insignibus; cum
Veneris atque *Priapi*; aliisque scædis & profanis splendeant om-
 nia, nonne *Dæmonibus* aditum ad ædes atque domicilia nostra
 patefacimus?

Patefacere ostendit exemplum puellæ; quæ cum in balneis *Ve-* 36.
neris imaginem fuisset impudentius intuita, & ad eandem se com-
 posuisset; mox à *Dæmonibus* obsessa est. ut habet grauissimus *Author*
Prosper Aquitanicus, lib. 6. de *Promissionibus*.

Quemadmodum non decet in familia audire sermonem las- 37.
 ciuū: ita nec tabulas haberi conuenit impudicas. Loquax res est pi-
 stura tacita, & sensim irrepit in animos hominū. Lingua loquitur
 auribus,

auribus, pictura oculis; multoquē loquacior est pictura, quā oratio, &c.

*Segnius irritant animos demissa per aures,
Quam qua sunt oculis subiecta fidelibus; & qua
Ipse sibi tradit Spectator.*

Aristoteles adeo putat picturas, statuasque lasciuas ad morum corruptelam facere, ut velit per Magistratum publicis legibus caueri, ne quid Imaginum sit in ciuitate, quod admoneat turpitudinis.

38. Quocirca bene Canon 100. sextæ in Trullo. *Oculi tui recta afficiant, & omni custodia serua cor tuum, iubet Sapientia. Corporis enim sensus sua facile in animum effundunt. Picturas ergo, qua oculos perstringunt, & mentem corrumpunt, & ad turpium voluptatum mouent incendia, nullo modo deinceps imprimi iubemus. Si quis autem hoc facere aggressus fuerit, deponatur.* Bene quoque Clemens Alexandrinus, postquam Paganos reprehendit, quod in cubili decumbentes Venerem nudam respiciant in tabellis depictis: habeant quoque Paniscos & nudas puellas, & ebrios Satyros, &c. tandem concludit: *Horum non solum usus, sed etiam aspectus & auditus deponendam esse memoriam, vobis annunciamus.*

39. Intellexerunt hæc Græci: de quibus scribit V Vilhelmus Durantus, Mimarensis Episcopus, lib. 1. cap. 3. Rationalis diuinorum Officiorum, quod Imagines solum ab vmbelico supra, & non inferius pingant; ut omnis stultæ cogitationis occasio esset sublata.

40. Sed quomodo Crux Dæmones fugat? Respondemus breuiter. Aliter fugat illa *Transiens*, aliter *Permanens*. Illa, ut obiectum, atque efficiens; hæc, ut obiectum tantum. breuiter hoc, sed obscure. Explicandum igitur.

41. Constanti atque *Permanenti Cruci* non aliqua vis inest; ut in præsentibus Dæmones agat; quemadmodum sius inest calor igni, quo calefacit circumstantem aërem. Hoc ipso fugare dicitur, quod illam ferre Dæmones nequeant, illam detestentur, odio prosequantur.

42. Idem odium efficit, ut fugiant *Transcuntem*. Nam & ipsa Crux est. Veruntamen hoc maior illis vis infertur: quod ad odium, quo per se *Crucem* fugiunt Spiritus, accedat imperium, in virtute; & cum virtute *Crucis*, discessum imperantium, atque ipsos cedere cogentium: ut hic cum *Cruce* etiam homines agant in Dæmones; ibi ipsa per se in eosdem agat *Crux*.

CAP.